

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2025

for Bybanen AS

Til lesere av rapporten

Næringslivet, offentlig sektor og organisasjoner har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr. Virksomheter bidrar til utvikling, innovasjon og bedre levekår, men aktiviteten medfører også risiko og reell skade. Derfor har virksomheter en nøkkelrolle i arbeidet for å nå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5-gradersmål. Dette gjøres best i samarbeid. Etisk handel Norge er en medlemsorganisasjon og flerpartssamarbeid med næringsliv, fagbevegelse, arbeidsgiverorganisasjoner, sivilsamfunn og offentlig sektor som sammen adresserer de komplekse utfordringene i de globale leverandørkjedene som den enkelte virksomhet ikke kan løse alene.

Åpenhet, ansvarlighet og kontinuerlig forbedring er grunnleggende i dette arbeidet. Denne medlemsrapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men favner bredere temaer som klima, miljø og antikorrupsjon. Vårt rammeverk bygger på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger – internasjonale anerkjente standarder som ligger til grunn for Etisk handel Norges 13 prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Disse prinsippene omfatter menneskerettigheter, anstendig arbeid, miljø/klima, dyrevelferd og antikorrupsjon.

Alle medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til å gjennomføre risikobaserte aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på fremdrift i et eget arbeid. Virksomheter på vårt kvalitetsnivå Basis tilfredsstiller åpenhetslovens krav til redegjørelse om aktsomhetsvurderinger. Medlemmer kan også strekke seg etter nivåene Gjennomfører og nå i 2026 Ledende.

Gode aktsomhetsvurderinger handler ikke om å være «risikofri», men om å være transparent og systematisk: å identifisere risiko, forebygge og redusere negativ påvirkning, kommunisere åpent om håndtering og – der det er nødvendig – bidra til gjenoppretting.

Jeg vil takke alle medlemmer for innsatsen, åpenheten og viljen til å bidra til ansvarlige leverandørkjeder. Sammen viser vi hvordan ansvarlig handel kan være til det beste for mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Heidi Furustøl

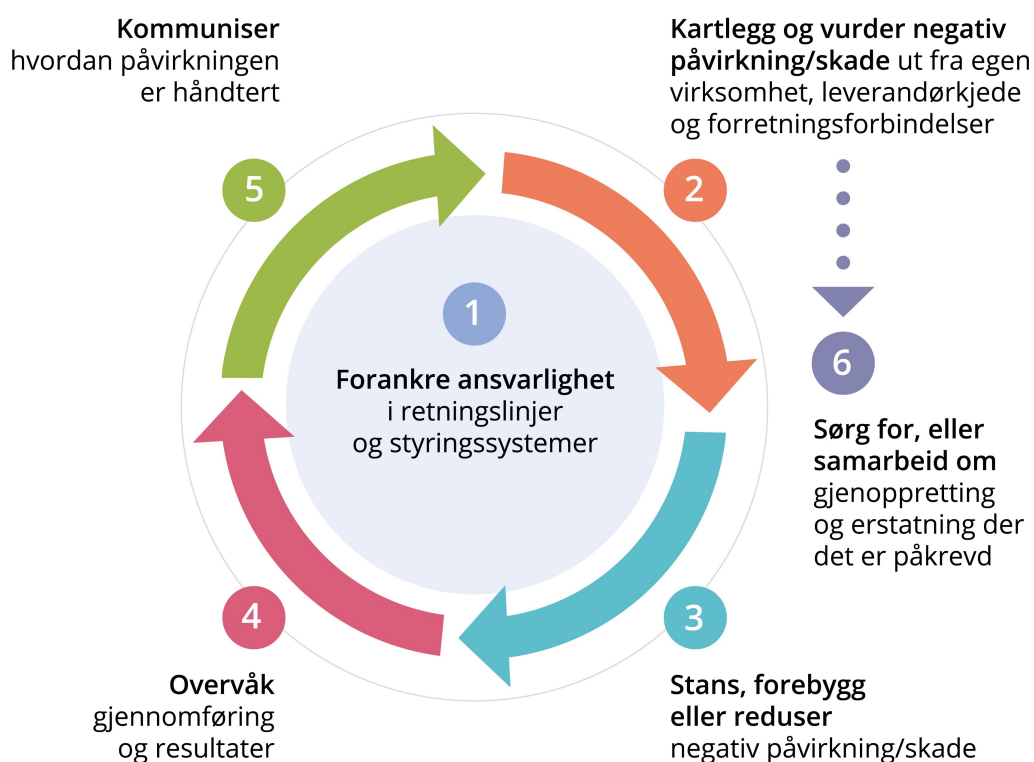
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Bybanen er en sentral del av Bergens kollektivsystem. Hver dag velger tusenvis av mennesker bybanen som sitt transportmiddel. Det forplikter. Som ansvarlig for en kritisk del av byens infrastruktur skal vi levere trygg, presis og pålitelig transport, samtidig som vi bidrar til å redusere klimagassutslipp og utvikle et mer bærekraftig transportsystem.

Hvert år kjøper Bybanen AS varer og tjenester for betydelige beløp. Det innebærer et ansvar også i leverandørkjedene. Våre leverandørkjeder kan være komplekse og omfatte flere ledd, både nasjonalt og internasjonalt. Vi skal stille tydelige krav, følge opp etterlevelsen og reagere dersom vi avdekker forhold som ikke er i tråd med våre forventninger.

Denne redegjørelsen beskriver hvordan Bybanen AS arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven. Arbeidet er pågående, og vi er åpne om både fremgang og områder hvor det fortsatt er behov for videre utvikling.

Geir Østerfeldt

Administrerende direktør

Styrets signatur

Denne rapporten er signert elektronisk. Se siste side for verifikasjon.

Emil Eike
Styreleder

Oda Bjerkan
Nestleder

Silja Ekeland Bjørkly
Styremedlem

Andreas Strand
Styremedlem

Marianne Sæhle
Styremedlem

Kjetil Storum Nøstdal
Ansattrepresentant

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Bybanen AS

Adresse hovedkontor

Kokstadflaten 59, 5257 Kokstad

Viktigste merker, produkter og tjenester

Bybanen AS forvalter drift og vedlikehold av Bybanens to linjer i Bergen.

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Bybanen AS er heleid av Vestland Fylkeskommune og har ansvaret for passasjertransport, samt forvaltning og vedlikehold av anlegg som er eid av fylkeskommunen. Bybanen AS sine ansvarsområder er 1) Anskaffelse, drift og vedlikehold av vogner, 2) drift og vedlikehold av baneinfrastruktur og trolleyinfrastruktur, 3) Levering av operatørtjenester ved Skyss.

Bybanen AS er organisert som et AS for å plassere et entydig ansvar for sikkerhet, som krav i jernbaneforskriften, og bestemmer selv hvilke tjenester som settes ut til underleverandører. Styret i Bybanen AS består av seks styremedlemmer med bakgrunn fra offentlig og privat sektor. Øvrig organisasjon er organisert med administrerende direktør øverst, etterfulgt av følgende avdelinger:

- Administrasjon, støttefunksjoner ut til øvrig organisasjon (Økonomi, juridisk, HR, IT, bærekraft, medier og kommunikasjon)
- Sikkerhet og teknikk
- Passasjertransport
- Infrastruktur bestående av fagområdene spor, signal/tele og kontaktledning.

Bybanen AS har per i dag følgende infrastruktur og vognmateriell:

- 19,9 km dobbeltspor mellom Bergen sentrum (Byparken) og Flesland flyplass, linje 1, og 8.83 km dobbeltspor mellom sentrum (Kaigaten) og Fyllingsdalen, linje 2
- 27 holdeplasser (linje 1) og 9 holdeplasser (linje 2), inkluderte installasjoner/møblering
- Strømforsyning (kontaktledning og likeretterstasjoner)
- Overvåkingssystemer
- 34 sporgogner
- Driftskjøretøy

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

152 299 487

Antall ansatte

53

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

Ingen vesentlige organisatoriske endringer.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Catharina Dang, bærekraftsansvarlig

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

catharina.dang@bybanen.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Bybanen AS er et offentlig eid selskap og er underlagt lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Alle innkjøp gjennomføres i samsvar med gjeldende regelverk, interne retningslinjer og etiske krav, med mål om å sikre åpenhet, likebehandling og effektiv bruk av offentlige midler. Virksomhetens leverandørkjede består hovedsakelig av leverandører innen entreprenørtjenester, bygg og anlegg, teknisk vedlikehold, driftstjenester samt leveranser av teknisk utstyr, komponenter og systemer til infrastruktur og kollektivdrift. Mange av tjenestene utføres i Norge, mens enkelte varer og komponenter produseres i Europa eller gjennom globale leverandørkjeder, særlig innen teknisk utstyr og elektronikk. Leverandørkjedene kan dermed variere i kompleksitet, fra relativt korte verdikjeder til mer sammensatte kjeder med flere ledd.

Omfanget og kompleksiteten i anskaffelsene varierer, fra mindre drifts- og vedlikeholdskontrakter til større kontrakter innen entreprenørtjenester og teknisk infrastruktur. Bybanen AS stiller krav til leverandører gjennom kontrakt, blant annet knyttet til helse, miljø og sikkerhet, miljøhensyn og ansvarlig forretningspraksis. Systematisk kontraktsoppfølging er en sentral del av innkjøpsmodellen og gjennomføres for å sikre at krav i kontrakt og leveranse følges opp i praksis. Oppfølgingen kan omfatte dialog med leverandør, verifikasjon av systemer og rutiner, samt kontroll av leveranser og dokumentasjon der dette vurderes nødvendig.

Bybanen AS er heleid av Vestland fylkeskommune og forvalter offentlige midler. Dette innebærer et særskilt ansvar for å sikre forsvarlig bruk av offentlige midler og høy grad av åpenhet, etterlevelse og kontroll i innkjøpsprosesser og leverandørkjeden.

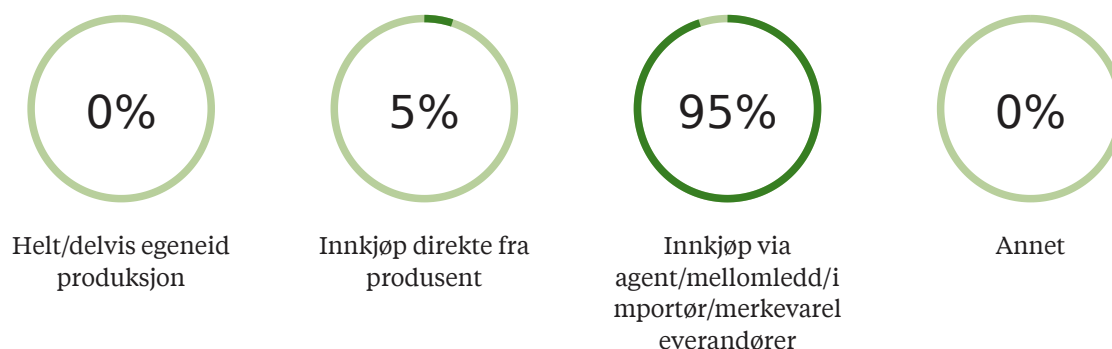
Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

220

Kommentar til antall leverandører

Bybanen AS hadde totalt 220 leverandører med kommersielle relasjoner i rapporteringsåret. Av disse utgjør rundt 45 leverandører med et større innkjøpsvolum. Øvrige leverandører gjelder i hovedsak mindre og sporadiske kjøp.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Bybanen AS sine innkjøp består i betydelig grad av tjenester tilknyttet bygg- og anleggstjenester på infrastruktur. I tillegg kjøpes ferdigproduserte varer som eksempel arbeidsklær og tekniske komponenter. Fordelingen av innkjøpstyper gjelder hovedsaklig varekjøp. Tjenesteleveranser er ikke klassifisert som produsent- eller mellomkjøpsledd.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Tyskland :	4
Spania :	1
Tsjekkia :	1
Norge :	1
Frankrike :	1

Oversikten over førsteleddsprodusenter er basert på tilgjengelig informasjon fra virksomhetens innkjøps- og logistikkfunksjon, og omfatter leverandører av varer hvor det er identifisert produksjon eller ferdigstilling av produkter. Tjenesteleveranser er i denne sammenheng holdt utenfor, da disse ikke har en tilsvarende avgrenset produksjonsenhet.

Bybanen AS anskaffer i stor grad tjenester, særlig innen bygg, drift og vedlikehold av infrastruktur. I tillegg skjer mange vareanskaffelser via leverandører og mellomledd, noe som innebærer at direkte kontraktsforhold ofte er med leverandør og ikke produsent.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter

Antall arbeidere

Kommentar til antall arbeidere

Bybanen AS har ikke oversikt over totalt antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter. Virksomheten kjøper i hovedsak varer og tjenester gjennom kontrakter med leverandører og operatører. Antall arbeidere vil derfor variere over tid og det vil være vanskelig å anslå på en pålitelig måte.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Stål (mekaniske deler)	Globalt Sveits Tsjekkia Tyskland Spania Frankrike
Elektriske komponenter	Globalt Tsjekkia Tyskland
Mekaniske komponenter	Globalt Sveits Tyskland Spania Frankrike
Kobber (kabler og kontaktledningsanlegg)	Globalt Tsjekkia Tyskland
Betong	Globalt Tyskland Spania Frankrike
Aluminium	Globalt Tsjekkia Tyskland Spania

Bybanen AS sine viktigste innsatsfaktorer knytter seg til entreprenør- og elektroleveranser langs baneinfrastruktur. Sentrale råvarer er metaller som stål og aluminium til spor og konstruksjoner, kobber til kabler og kontaktledningsanlegg, samt elektriske og elektroniske komponenter til signal- og styringssystemer.

Ferdigmontering og leveranse skjer i hovedsak i Norge og Europa gjennom entreprenører og tekniske leverandører. Råvareuttak og produksjon av underkomponenter skjer imidlertid i globale verdikjeder. For metaller og elektronikk vurderes risikoen som størst i tidligere ledd av leverandørkjeden, særlig knyttet til arbeidsforhold, HMS og miljøpåvirkning ved utvinning og produksjon.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål: Gjennomføre en oppdatert risikokartlegging med bruk av risikokartleggingsverktøy

Status: Gjennomført gjennom Etisk Handel Norge sitt kartleggingsverktøy

2

Mål: Avdekke behov for opplæring relatert til aktsomhetsvurderingsarbeidet og gjennomføre kompetansehevende tiltak

Status: Påbegynt

3

Mål: Utvikle og etablere policy i tråd med Etisk Handel Norges retningslinjer

Status: Påbegynt

4

Mål: Utvikle og etablere minimumskrav for leverandører i tråd med Etisk Handel Norges retningslinjer

Status: Påbegynt

5

Mål: Utvikle og etablere handlingsplan i tråd med Etisk Handel Norges retningslinjer

Status: Gjennomført og brukes i arbeidet med aktsomhetsvurderinger

6

Mål: Utvikle og etablere strategi i tråd med Etisk Handel Norges retningslinjer

Status: Påbegynt

Prosessmål for kommende år

1

Ferdigstille og implementere interne policyer, minimumskrav og veiledning for leverandører i tråd med Etisk Handel Norges retningslinjer, og sikre at disse tas i bruk i relevante anskaffelser og kontraktsoppfølging.

2

Videreutvikle intern kompetanse knyttet til aktsomhetsvurderinger, menneskerettigheter og ansvarlige anskaffelser gjennom opplæring, erfaringsdeling og deltakelse i relevante fagnettverk.

3

Følge opp planlagte tiltak for å redusere utslipp fra kjøretøy og maskiner, blant annet gjennom overgang til HVO100 biodiesel der elektriske løsninger ikke er mulig, samt videreutvikling av ladeinfrastruktur for elektriske kjøretøy.

4

Identifisere, teste og evaluere tiltak for energieffektivisering i drift og infrastruktur, med mål om å redusere energibruk og klimagassutslipp over tid.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø?

Bybanen AS har som misjon å levere attraktiv, smart og bærekraftig kollektivtransport til Bergens befolkning, og som visjon å være det mest bærekraftige banesystemet i Europa. I denne forståelsen inngår ansvar for sikkerhet, arbeidsmiljø, menneskerettigheter, miljø, dyr og samfunn. Virksomheten forplikter seg til å respektere og fremme grunnleggende menneskerettigheter i tråd med FNs menneskerettighetserklæring og ILOs kjernekonvensjoner, både i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Bybanen AS jobber aktivt, målrettet og planmessig for å sikre anstendige arbeidsforhold, likebehandling og et ansvarlig arbeidsmiljø, og for å forebygge diskriminering og trakassering.

Som offentlig eid virksomhet med ansvar for kritisk infrastruktur for kollektivtrafikk, har Bybanen AS et særskilt ansvar for å opptre etisk og ansvarlig. Dette innebærer nulltoleranse for brudd på menneskerettigheter, korrupsjon og uetisk forretningspraksis, samt en forpliktelse til å identifisere, forebygge og håndtere faktisk og potensiell negativ påvirkning i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer for aktsomhetsvurderinger.

Forpliktelsene kommer til uttrykk gjennom Bybanen sine etiske retningslinjer, krav til ansvarlig forretningspraksis og bruk av kontraktsvilkår i anskaffelser, og kommuniseres offentlig gjennom virksomhetens redegjørelse etter åpenhetsloven og øvrig bærekraftsrapportering.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Policy for ansvarlig forretningspraksis i Bybanen AS er utviklet med utgangspunkt i virksomhetens verdier, samfunnsoppdrag og gjeldende regelverk, herunder jernbaneregelverket, arbeidsmiljøloven og kravene i åpenhetsloven. Arbeidet bygger videre på etablerte styringssystemer for sikkerhet og HMS, som allerede stiller strenge krav til risikostyring, forebygging og håndtering av uønskede hendelser.

Forpliktelsene er forankret gjennom virksomhetens etiske retningslinjer, HMS-håndbok, sikkerhetsstyringssystem og rutiner for varsling, avvikshåndtering og risikovurderinger. Disse systemene gjelder for både ansatte og andre som utfører arbeid på Bybanens anlegg, og sikrer at hensynet til mennesker, helse og sikkerhet er integrert i den daglige driften. Utviklingen av policy og rutiner har involvert relevante funksjoner i virksomheten, herunder ledelse, juridisk funksjon, sikkerhet og teknikk, samt samarbeid med vernetjeneste og tillitsvalgte. Policyen for egen virksomhet er vedtatt av styret og forankret i ledergruppen, og vurderes jevnlig på bakgrunn av erfaringer fra risikovurderinger, avvikshåndtering og oppfølging i praksis.

Anskaffelser og oppfølging av leverandører

Bybanen AS er underlagt regelverket for offentlige anskaffelser som setter strenge krav til hvordan selskapet gjennomfører sine innkjøp. Et formål med regelverket er å sikre at anskaffelser blir foretatt på en samfunnstjenlig måte der blant annet, konkurranse, arbeidslivskriminalitet, miljø, klima og sosiale forhold blir hensyntatt. Bybanen AS gjennomfører risikovurderinger i planleggingsfasen av en anskaffelse. Dette inkluderer vurdering av markedets modenhet og mulige risikoer knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold. Basert på disse vurderingene stiller vi spesifikke krav og kriterier i anbudsprosessene for å sikre at leverandørene oppfyller våre etiske og miljømessige standarder. Kontraktsvilkårene våre forplikter leverandører til å etterleve internasjonale standarder for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljøhensyn. Vi følger opp gjennom rapportering, revisjoner og dialog med leverandører.

Bybanen AS har utviklet en helhetlig tilnærming til anskaffelser som omfatter kjøp av produkter og tjenester med fokus på å fremme bærekraftig forretningspraksis. Dette arbeidet har vært ledet av juridisk avdeling og tar blant annet utgangspunkt i kravene i åpenhetsloven. For kjøp av produkter og tjenester er det utarbeidet kontraktsvilkår som stiller klare krav til leverandører og deres underleverandører. Kontraktsvilkårene skal bidra til at bærekraft er en integrert del av anskaffelsesprosessen.

Forpliktelser og innhold

1. Aktsomhetsvurderinger: Leverandører må gi informasjon for å støtte Bybanen AS i å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven. Dette gjelder både egen virksomhet og underleverandører.
2. Plikt til å rapportere: Leverandører skal uten ugrunnet opphold rapportere endringer som kan påvirke grunnleggende menneskerettigheter eller arbeidsforhold.
3. Tiltak: Bybanen AS forbeholder seg retten til å foreslå tiltak for å håndtere avdekkede risikoer.
4. Miljøkrav: Leverandører må bidra til å redusere Bybanen AS sitt miljøavtrykk og dokumentere på forespørsel fra oppdragsgiver at produksjonen overholder miljøstandarder.
5. Godkjenning av underleverandører: Strenge krav til bruk av underleverandører, inkludert forhåndsgodkjenning, for å sikre ansvarlighet i leverandørkjeden.
6. Revisjon og kontroll: Bybanen AS har rett til å gjennomføre revisjoner og stedlige kontroller for å sikre etterlevelse av kontraktsvilkårene.

Bybanen AS har per i dag ikke en egen, formalisert anskaffelsespolicy i form av et overordnet dokument. Likevel har vi etablert en rekke rutiner, retningslinjer og praksiser som samlet sett utgjør en helhetlig og ansvarlig tilnærming til anskaffelser. Vi har satt som mål å utvikle en formell anskaffelsespolicy i løpet av 2026, i tråd med

krav og anbefalinger fra Etisk Handel Norge. Denne policyen vil bygge videre på eksisterende praksis, og formalisere det som i stor grad allerede er implementert i virksomheten.

Etiske retningslinjer

Bybanen AS sine etiske retningslinjer ble revidert i 2023.

Varslingsrutiner

Bybanen AS har egne rutiner og prosedyrer for varsling av kritikkverdige forhold internt i virksomheten, som er beskrevet i personalhåndboken. I tillegg er det utarbeidet rutiner for ekstern varsling. Varslingsordningen skal bidra til å avdekke og håndtere brudd på menneskerettigheter, etiske retningslinjer og andre kritikkverdige forhold på en trygg og forsvarlig måte.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner?

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger i Bybanen AS er forankret i virksomhetens ledelse og integrert i etablerte styringssystemer for sikkerhet, HMS og internkontroll. Styret har det overordnede ansvaret for arbeidet. Det daglige koordineringsansvaret for arbeidet med åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger er lagt til bærekraftsansvarlig. Arbeidet utføres i samarbeid med juridisk funksjon, sikkerhet og teknikk, samt relevante fagmiljøer innen anskaffelser og kontraktsoppfølging.

Virksomheten har etablerte rutiner for rapportering og håndtering av uønskede hendelser, avvik og forbedringsforslag. Disse rutinene fungerer også som mekanismer for å identifisere og følge opp faktiske og potensielle negative konsekvenser for mennesker og arbeidsforhold i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Arbeidet er tett koblet til virksomhetens systematiske risikovurderinger og kontinuerlige forbedringsarbeid.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og insentivordninger?

Betydningen av Bybanen AS sitt arbeid med aktsomhetsvurderinger tydeliggjøres gjennom klare roller, ansvar og arbeidsoppgaver. Ansvar for koordinering av arbeidet er lagt til bærekraftsansvarlig og fremgår av stillingsbeskrivelsen. For ansatte med roller innen anskaffelser, kontraktsoppfølging, sikkerhet og HMS er arbeidet integrert i ordinære arbeidsoppgaver, blant annet gjennom bruk av risikovurderinger, kontraktsvilkår og oppfølging av leverandører. Policyer, etiske retningslinjer og rutiner for ansvarlig forretningspraksis kommuniseres til relevante ansatte gjennom interne retningslinjer, opplæring og løpende dialog. Oppfølging av arbeidet skjer gjennom etablerte styrings- og rapporteringslinjer, og erfaringer fra aktsomhetsvurderinger brukes aktivt til læring og forbedring av praksis.

Bybanen AS har per i dag ikke etablert egne insentivordninger knyttet til aktsomhetsvurderinger. Arbeidet forankres i stedet gjennom lederansvar, stillingsbeskrivelser og integrering i ordinære arbeidsprosesser.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Ansatte som arbeider med anskaffelser, kontraktsoppfølging, sikkerhet og HMS har opplæring i relevant regelverk, interne rutiner og krav til ansvarlig forretningspraksis. Kompetanse innen risikovurdering, forebygging og håndtering av uønskede hendelser er en integrert del av virksomheten, blant annet gjennom bruk av HMS-håndbok, sikkerhetsstyringssystem og rutiner for avvikshåndtering der dette er relevant for den enkelte rolle.

For å sikre at ansatte har nødvendig kompetanse til å arbeide med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser, deltar Bybanen AS i relevante kurs og kompetansehevende tiltak. Vi har deltatt på flere kurs arrangert av Etisk Handel Norge for å holde oss oppdatert på beste praksis, metodikk og regelverkskrav knyttet til aktsomhetsvurderinger. I tillegg deltar Bybanen AS i ulike faglige nettverk og fora der problemstillinger knyttet til aktsomhetsvurderinger diskuteres, noe som bidrar til erfaringsutveksling og læring fra andre aktører.

Bybanen AS anerkjenner at kompetanseutvikling er avgjørende for å styrke arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og har en ambisjon om å formalisere og systematisere opplæringen ytterligere. I rapporteringsåret har det blitt arbeidet videre med å kartlegge og vurdere kompetansebehov knyttet til aktsomhetsvurderinger. Dette er en løpende prosess som oppdateres basert på erfaringer fra risikokartlegging, leverandøroppfølging og utvikling i regelverk og forventninger. Erfaringene fra dette arbeidet har blant annet dannet grunnlag for prioritering av relevante kurs og kompetansehevende tiltak. Arbeidet med å videreutvikle og systematisere opplæringen vil fortsette i kommende rapporteringsperioder.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i strategier og handlingsplaner?

Bybanen AS har som mål å sikre bærekraftig forretningspraksis i egne leveranser og i leverandørkjedene. Arbeidet er forankret gjennom overordnede strategiske mål, operative praksiser og kontraktsoppfølging. I praksis skjer dette særlig gjennom kontraktsvilkår og anskaffelsesprosesser som ivaretar menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljøhensyn og dyrevelferd, kombinert med risikobaserte vurderinger og systematisk oppfølging av leverandører.

Bybanen AS bygger sitt arbeid på kravene i åpenhetsloven og OECDs retningslinjer for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Dette operasjonaliseres gjennom vurderinger av risiko i anskaffelser og gjennom oppfølging av leverandører i kontraktsperioden.

Som et selskap eid av Vestland fylkeskommune er Bybanen AS forpliktet til fylkeskommunens klimamål om å bli et netto nullutslippsfylke innen 2030. Dette innebærer at klima- og miljøhensyn skal være premiss for virksomhetens strategiske valg og utvikling av kollektivtransportinfrastruktur.

Bybanen AS har utviklet en bærekraftsstrategi med en visjon om å bli det mest bærekraftige banesystemet i Europa. Strategien er koblet til relevante mål i FNs bærekraftsmål, herunder:

Bærekraftige byer og lokalsamfunn (mål 11)
Stoppe klimaendringene (mål 13)
Industri, innovasjon og infrastruktur (mål 9)
Anstendig arbeid og økonomisk vekst (mål 8)
Ansvarlig forbruk og produksjon (mål 12)
Mindre ulikhet (mål 10)
Samarbeid for å nå målene (mål 17)

1.C.2 Hvordan følges strategier og planer for bærekraftig forretningspraksis opp av ledelse og styre?

Strategier og planer for bærekraftig forretningspraksis følges opp av ledelsen og styret gjennom ordinære styrings- og rapporteringsprosesser. Styret har det overordnede ansvaret for virksomhetens strategi og bærekraftsarbeid, og strategier, herunder bærekraftsstrategi og overordnede mål for ansvarlig forretningspraksis, gjennomgås jevnlig i styremøter. Ledelsen har ansvar for operativ oppfølging av strategier og handlingsplaner, herunder å sikre at bærekraftshensyn og ansvarlig forretningspraksis ivaretas i virksomhetens anskaffelser og kontraktsoppfølging. Status for arbeidet, prioriterte risikoområder og vesentlige problemstillinger rapporteres til styret ved behov og som del av ordinær rapportering.

1.D Partnerskap og samarbeid med leverandører og forretningsforbindelser

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av bærekraftig forretningspraksis i møte med leverandører og forretningsforbindelser?

Bybanen AS tydeliggjør viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i leverandørkjeden gjennom klare krav og forventninger til leverandører både før og etter kontraktsinngåelse. Dette gjenspeiles i våre anskaffelsesdokumenter, der kontraktsvilkårene stiller spesifikke krav til leverandørene for å sikre at bærekraft er en integrert del av leverandørforholdet.

For å sikre forståelse og etterlevelse av disse kravene, gjennomfører vi forberedende dialoger og leverandørmøter, hvor vi informerer og veileder om våre forventninger. Etter kontraktsinngåelse følger vi opp leverandørene gjennom rapportering, revisjoner og kontinuerlig dialog. I tillegg gjennomfører vi aktsomhetsvurderinger for å identifisere og håndtere risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Ved indikasjoner på brudd eller uakseptable forhold tar vi umiddelbare grep for å undersøke og adressere problemene, enten gjennom tett oppfølging av leverandøren eller ved justering av kontraktsvilkår. Gjennom en kombinasjon av klare krav, dialog og systematisk risikovurdering sikrer vi at bærekraft og ansvarlighet forblir en tydelig og integrert del av vår leverandørkjede.

Bybanen AS vurderer samtidig at disse kontraktsvilkårene ikke fullt ut erstatter helhetlige retningslinjer for leverandører i tråd med Etisk Handel Norge sitt basisnivå. Virksomheten har derfor som mål å utvikle og formalisere egne retningslinjer for leverandører.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

I rapporteringsåret har Bybanen AS videreutviklet arbeidet med bærekraftig forretningspraksis gjennom en mer systematisk tilnærming til aktsomhetsvurderinger og leverandøroppfølging. Blant annet har virksomheten tatt i bruk Etisk Handel Norges handlingsplan for aktsomhetsvurderinger og risikokartleggingsverktøy, noe som har bidratt til bedre struktur i arbeidet og tydeligere prioritering av risikoområder.

Erfaringene fra tidligere år har vist behov for tydeligere krav og forventninger til leverandører. Som følge av dette arbeider Bybanen AS med å revidere og videreutvikle kontraktsvilkår knyttet til menneskerettigheter, arbeidsforhold og miljø. Endringene som er under utvikling skal bidra til å styrke leverandørenes forståelse av våre krav og gi virksomheten et bedre grunnlag for oppfølging i kontraktperioden.

Oppfølgingen av leverandører er i rapporteringsåret blitt styrket, særlig gjennom mer målrettet dialog og bedre bruk av informasjon innhentet i aktsomhetsvurderingene. Arbeidet har ikke avdekket alvorlige brudd, men erfaringene bekrefter viktigheten av tydelig kommunikasjon og oppfølging for å sikre etterlevelse og kontinuerlig forbedring i leverandørkjeden.

Samlet sett har rapporteringsåret bidratt til økt intern kompetanse og en mer moden praksis for bærekraftige anskaffelser og ansvarlig forretningspraksis. Erfaringene fra arbeidet brukes videre til å forbedre rutiner, styrke leverandøroppfølgingen og videreutvikle virksomhetens tilnærming til aktsomhetsvurderinger.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp prioritert risiko for potensiell og/ eller faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi
Potensiell medvirkning til negativ påvirkning på menneskerettigheter gjennom leverandøraktiviteter knyttet til israelske bosettinger i okkupert palestinsk territorium, indikert ved oppføring i OHCHR-databasen.	Diskriminering	Israel Palestina
Entreprenørtjeneste, bygg og anlegg, Norge	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelser Miljø	Norge
Bygg og anlegg, materialer og komponenter (global verdikjede)	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnarbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelser Korrupsjon Materialbruk	Globalt
IKT-anskaffelser med globale leverandørkjeder	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnarbeid Diskriminering Lønn Arbeidstid Regulære ansettelser Marginaliserte befolkningsgrupper	Globalt

De prioriterte risikoområdene er identifisert på bakgrunn av DFØs høyrisikoliste, Etisk Handel Norges Salient Risk Tool, samt virksomhetens egne anskaffelser og erfaringer. Kartleggingen viser at følgende kategorier vurderes som særlig vesentlige:

Entreprenørtjenester – bygg og anlegg (Norge)

Risiko knyttet til HMS-brudd, lønnsdumping og brudd på arbeidstidsbestemmelser. Bygg- og anleggsbransjen i Norge er dokumentert utsatt for utfordringer knyttet til sosial dumping, mangelfulle arbeidsforhold og arbeidslivskriminalitet, særlig ved bruk av underentreprenører og utenlandsk arbeidskraft.

Bygg og anlegg (materialer og komponenter):

Risiko for menneskerettighetsbrudd, særlig i utvinning og produksjon av metaller og andre råvarer. Produksjonen skjer ofte i høyrisikoland med svak regulering, og risikoen vurderes som størst i nedstrøms leverandørledd.

IKT-produkter og elektronikk:

Risiko knyttet til tvangsarbeid, bruk av konfliktmineraler, uakseptable arbeidsforhold og betydelig miljøbelastning i globale leverandørkjeder.

Kjøretøy og kjøretøyrelaterte produkter:

Risiko for brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, særlig knyttet til utvinning av råvarer og produksjon av komponenter i bilindustrien.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den risikoen ble identifisert og prioritert b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i kartleggingen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert d) om det er identifisert områder hvor det er manglende informasjon for å vurdere risiko og hvordan dere vil gå frem for å få mer informasjon om dette.

a) Rutiner for kartlegging og identifisering av risiko

Risikokartlegging er en sentral del av Bybanen AS sitt arbeid med aktsomhetsvurderinger. Formålet er først å etablere et overordnet risikobilde, og deretter prioritere de områdene hvor risikoen for negative konsekvenser for mennesker, samfunn, dyr og miljø vurderes som størst og hvor virksomheten har mulighet til å påvirke.

Bybanen AS har en risikobasert tilnærming til kartleggingen, der vurderingene tar utgangspunkt i virksomhetens anskaffelser, leverandørkategorier og geografisk tilknytning. I vurderingene inngår også virksomhetens tilknytning til risikoen, herunder i hvilken grad risikoen er knyttet til Bybanen AS sine anskaffelser og leverandørforhold, og hvor virksomheten har mulighet til å påvirke gjennom kontraktskrav og oppfølging. For å identifisere risiko benyttes blant annet DFØs høyrisikoliste og Etisk Handel Norges Salient Risk Tool, samt interne erfaringer fra tidligere anskaffelser og leverandøroppfølging.

Leverandørkategorier og anskaffelser med kjent forhøyet risiko, som entreprenørtjenester, bygg og anlegg og IKT-anskaffelser, prioriteres for videre kartlegging og oppfølging. Kartleggingen brukes som grunnlag for å vurdere hvor det er behov for ytterligere informasjonsinnhenting, dialog med leverandører og eventuelle tiltak i anskaffelses- og kontraktsoppfølgingen.

b) Eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i kartleggingen

Kartleggingen har i hovedsak vært rettet mot virksomhetens største og mest risikoutsatte anskaffelser, herunder entreprenørtjenester, bygg og anlegg, samt IKT-anskaffelser. Mindre innkjøp med lavere risikoprofil, samt administrative tjenester med begrenset leverandørkjede, er i mindre grad omfattet av kartleggingen. Dette skyldes at disse områdene vurderes å ha lavere risiko for alvorlige negative konsekvenser for mennesker, samfunn, dyr og miljø. Disse områdene håndteres likevel på et minimumsnivå gjennom generelle kontraktskrav, etiske retningslinjer og etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.

c) Informasjonsinnhenting, kilder og interessenter

Informasjon til risikokartleggingen er hentet fra flere internasjonalt anerkjente og offentlige kilder, herunder DFØs høyrisikoliste, Etisk Handel Norges Salient Risk Tool og Transparency Internationals Corruption Perceptions Index (CPI) for vurdering av korrupsjonsrisiko i aktuelle land. Videre er offentlig tilgjengelig bransjeinformasjon, veiledning fra Etisk Handel Norge og egne erfaringer fra anskaffelser og leverandøroppfølging benyttet. Internt har kartleggingen involvert bærekraftsansvarlig, juridisk funksjon og relevante fagmiljøer knyttet til anskaffelser og kontraktsoppfølging. Dialog med leverandører benyttes som en viktig informasjonskilde, blant annet gjennom egenrapportering, oppfølgingsmøter og kontraktsoppfølging. Bybanen AS har i begrenset grad hatt direkte kontakt med påvirkede grupper som arbeidere eller lokalsamfunn, men benytter leverandørdialog og revisjoner som primære virkemidler for informasjonsinnhenting.

d) Områder med manglende informasjon

Bybanen AS har identifisert at det for enkelte leverandørkjeder, særlig innen bygg og anlegg og IKT, er begrenset tilgang til detaljert informasjon om underleverandører og produksjonsledd. Dette gjør det utfordrende å oppnå full oversikt over risiko i alle ledd av leverandørkjeden, spesielt i globale og komplekse verdikjeder. For å håndtere dette vil Bybanen AS arbeide videre med å styrke dialogen med leverandører, stille tydeligere krav til rapportering og transparens gjennom kontraktsvilkår, samt videreutvikle bruken av Etisk Handel Norges verktøy og veiledning. Dette skal bidra til bedre beslutningsgrunnlag og mer målrettede tiltak i arbeidet med å forebygge og redusere risiko for negative konsekvenser for mennesker, samfunn, dyr og miljø.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert men ikke prioritert, og hvordan disse er håndtert

Bybanen AS prioriterer de risikoområdene som vurderes som mest vesentlige. Øvrige identifiserte risikoområder følges opp og vurderes løpende gjennom virksomhetens ordinære rutiner for anskaffelser og kontraktsoppfølging. Prioriteringene vil bli revurdert dersom risikobildet endrer seg eller ny informasjon tilsier behov for ytterligere oppfølging.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Beskriv mål og status for de tiltakene virksomheten har iverksatt for å redusere prioritert risiko

Overordnet mål :	Potensiell medvirkning til negativ påvirkning på menneskerettigheter gjennom leverandøraktiviteter knyttet til israelske bosettinger i okkupert palestinsk territorium, indikert ved oppføring i OHCHR-databasen. Redusere risiko for at Bybanen AS direkte eller indirekte bidrar til negativ påvirkning på menneskerettigheter i leverandørkjeden. Dette gjelder særlig leverandører og underleverandører involvert i prosjekter eller aktiviteter i geografiske områder med forhøyet menneskerettighetsrisiko
Status :	Pågående. Risikoen ble identifisert i 2025 som et risikosignal knyttet til en portugisisk leverandør som var oppført i OHCHR sin database over virksomheter med forretningsaktiviteter relatert til israelske bosettinger i okkupert palestinsk territorium
Mål i rapporteringsåret :	Innhente oppdatert og relevant informasjon fra leverandøren for å forstå omfanget av identifisert risiko knyttet til aktiviteter i okkuperte områder, samt følge opp at leverandøren har iverksatt og planlagt konkrete tiltak for å avvikle aktivitetene som ligger til grunn for risikoen.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Bybanen AS tok kontakt med leverandøren for å be om oppdatert status og relevant informasjon, inkludert eventuelle utviklinger etter leverandørens skriftlige innspill til OHCHR. Leverandøren opplyste at oppføringen knyttet seg til to underkontrakter inngått i 2020 for infrastrukturarbeider i Jerusalem Light Rail (spor og kontaktledningssystem/OCS). Leverandøren opplyste videre at de etter oppføringen i 2025 har bestridt oppføringen overfor OHCHR og igangsatt terminering av underkontraktene, og at én underkontrakt er terminert mens den andre er i slutfase med forventet full terminering innen utgangen av første kvartal 2026.

Bybanen AS er samtidig bevisst på at avslutning av leverandørforhold kan medføre negative konsekvenser for arbeidere, og slike vurderinger inngår i oppfølgingen av avvik

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Bybanen AS vurderer terminering av aktivitetene som et relevant risikoreducerende tiltak, men vil i kommende rapporteringsår følge opp med dokumentasjon som bekrefter at gjenstående underkontrakt faktisk er avsluttet som planlagt. Vi vil også be om informasjon som sannsynliggjør at leverandøren har rutiner for å forebygge tilsvarende risiko fremover, herunder aktsomhetsvurderinger og vurderinger av

prosjekter i okkuperte områder/høyrisikokontekster. Oppfølgingen skjer gjennom videre dialog og dokumentasjonsinnhenting, og risikovurderingen oppdateres dersom ny informasjon tilsier endret risikobilde.

	Entreprenørtjeneste, bygg og anlegg, Norge
Overordnet mål :	Sikre forsvarlige arbeidsforhold og høy sikkerhet i entreprenørtjenester knyttet til Bybanens virksomhet, og forebygge risiko for skader på mennesker, miljø og materiell gjennom systematisk oppfølging av leverandørenes HMS-arbeid.
Status :	Pågående. Oppfølging skjer gjennom kontraktskrav og ordinær kontraktsoppfølging.
Mål i rapporteringsåret :	Styrke innsikten i og oppfølgingen av leverandørenes HMS- og sikkerhetsarbeid, og sikre at relevante krav er kjent, etterlevd og tilpasset arbeid

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Som del av ordinær kontraktsoppfølging har Bybanen AS i rapporteringsåret gjennomført målrettet dialog og dokumentasjonsgjennomgang med flere leverandører innen entreprenørtjenester. Oppfølgingen har hatt særlig fokus på leverandørenes systemer for HMS og risikostyring, herunder sikkerhetsstyring, kompetanse og opplæring, samt håndtering av risiko knyttet til arbeid i Bybanens infrastrukturmiljø. I tillegg har oppfølgingen omfattet leverandørenes bruk av underleverandører, beredskapsplanlegging og håndtering av ytre miljø, som en integrert del av kontraktsoppfølgingen.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Kontraktsoppfølgingen i rapporteringsåret har bygget videre på erfaringer og innsikt fra tidligere års leverandøroppfølging. Gjennom dialog og dokumentasjonsgjennomgang med flere leverandører innen entreprenørtjenester har Bybanen AS fulgt opp HMS-arbeidet og bidratt til videre forbedring av praksis knyttet til systematikk, risikovurderinger, rapportering og tydeliggjøring av ansvar. Oppfølgingen har hatt som formål å sikre etterlevelse av krav og forebygge risiko for uønskede hendelser i arbeid knyttet til Bybanens infrastruktur. Erfaringene viser at leverandørene i varierende grad har ulik modenhet i sitt HMS-arbeid, og dialogen har derfor vært brukt aktivt til å tydeliggjøre forventninger og krav.

	Bygg og anlegg, materialer og komponenter (global verdikjede)
Overordnet mål :	Bidra til forbedrede arbeidsforhold og ansvarlig forretningspraksis hos leverandører og underleverandører innen bygg- og anleggsrelaterte leveranser til Bybanen AS, særlig i internasjonale leverandørkjeder med forhøyet risikoprofil.
Status :	Pågående. Kartlegging og oppfølging av leverandører innen bygg og anlegg er under arbeid.
Mål i rapporteringsåret :	I rapporteringsåret har Bybanen AS hatt som mål å følge opp innsikt fra tidligere kartlegginger gjennom mer målrettet leverandørdialog, for å få bedre forståelse av hvordan sentrale leverandører arbeider med arbeidsforhold, menneskerettigheter og etiske retningslinjer i praksis.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Som del av risikobildet innen bygg- og anleggsrelaterte leveranser er det særlig relevant å se nærmere på innsatsfaktorer og komponenter som inngår i Bybanen AS sin infrastruktur. Dette omfatter blant annet stål i spor og tekniske installasjoner, kobber i kjøreledningsanlegg, samt mekaniske og elektriske komponenter.

Disse innsatsfaktorene inngår ofte i komplekse og internasjonale leverandørkjeder, hvor det er kjent risiko knyttet til arbeidsforhold i utvinning og produksjon av råvarer, herunder helse, sikkerhet og arbeidstakerrettigheter. For enkelte materialer, særlig metaller og elektroniske komponenter, kan det også være risiko knyttet til utvinning av mineraler i høyrisikoområder.

Som del av oppfølgingen av prioritert risiko innen bygg og anlegg har Bybanen AS i rapporteringsåret gjennomført leverandørdialog med en sentral internasjonal leverandør. Dialogen tok utgangspunkt i tematiske risikoområder identifisert gjennom risikokartlegging, herunder levelønn, organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger, samt antikorrupsjon.

Leverandøren ble bedt om å redegjøre for hvordan disse temaene følges opp i praksis, blant annet gjennom interne retningslinjer, opplæring og kontrollmekanismer.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Oppfølgingen har gitt bedre innsikt i hvordan leverandøren arbeider med disse temaene i praksis og bidratt til å redusere usikkerhet knyttet til identifisert risiko. Det er ikke avdekket brudd på menneskerettigheter eller etiske krav i denne oppfølgingen.

Bybanen AS vil bruke erfaringene fra denne dialogen til å vurdere behov for tilsvarende temabasert oppfølging av andre leverandører innen bygg- og anleggsanskaffelser i kommende rapporteringsår.

	IKT-anskaffelser med globale leverandørkjeder
Overordnet mål :	Redusere risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeder knyttet til bygg- og anleggsrelatert infrastruktur, gjennom økt innsikt i leverandørenes praksis og oppfølging der risikoen vurderes som forhøyet.
Status :	Pågående. Bybanen AS har initiert dialog med en sentral internasjonal leverandør for å innhente ytterligere innsikt i hvordan utvalgte risikotemaer følges opp i praksis.
Mål i rapporteringsåret :	Styrke kunnskapsgrunnlaget om hvordan sentrale leverandører arbeider med utvalgte menneskerettighets- og integritetsrelaterte risikotemaer i praksis, herunder levelønn, risikovurderinger, organisasjonsfrihet og antikorrupsjon.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

IKT-anskaffelser kan innebære leverandørkjeder med flere ledd og global utstrekning. Særlig gjelder dette produksjon av elektroniske komponenter, hvor det kan være risiko knyttet til arbeidsforhold i produksjon og utvinning av mineraler som inngår i elektronikk.

Som del av oppfølgingen av denne typen risiko har Bybanen AS i rapporteringsåret tatt initiativ til dialog med en sentral leverandør for å få bedre innsikt i hvordan selskapet arbeider med arbeidsforhold, risikovurderinger og etterlevelse av grunnleggende rettigheter og antikorrupsjon i egen virksomhet og leverandørkjede. Oppfølgingen videreføres i kommende periode.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Oppfølgingen forventes å styrke kunnskapsgrunnlaget om leverandørens praksis knyttet til identifiserte risikotemaer, og gi et mer presist grunnlag for videre risikovurdering og prioritering.

3.B Andre tiltak for å håndtere risiko for negativ påvirkning/skade

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Bybanen AS drives på elektrisitet og utgjør et viktig bidrag til reduksjon av transportrelaterte klimagassutslipp ved å tilby et attraktivt alternativ til privatbilisme. En fullsatt bybane kan erstatte om lag 200 personbiler på veiene, og med over 26 millioner passasjerer i 2025 bidrar Bybanen AS betydelig til reduserte utslipp fra transportsektoren i Bergen. For å sikre en helhetlig oversikt over virksomhetens klimagassutslipp har Bybanen AS i flere år utarbeidet klimaregnskap. Dette gir et kunnskapsgrunnlag for å identifisere utslippskilder og prioritere målrettede tiltak i egen drift og i verdikjeden. Bybanen AS er en del av Vestland fylkeskommunes ambisjon om å bli et netto nullutslippsfylke innen 2030, og som offentlig eid selskap har vi et særskilt ansvar for å bidra til denne omstillingen.

Bybanen AS arbeider aktivt for å minimere miljøpåvirkningen i alle ledd av våre anskaffelser. Vi vurderer miljøbelastningen ved innkjøp og jobber med at behovet for anskaffelsen er godt begrunnet. Der det er mulig, prioriterer vi gjenbruk og omdisponering av materiell fremfor nye innkjøp for å redusere ressursbruk og avfall. Vi arbeider kontinuerlig med å finne mer bærekraftige løsninger der det er mulig, enten det gjelder materialbruk, energiforbruk eller kjemikaliehåndtering

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

I rapporteringsåret har arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp blitt ytterligere styrket. Bybanen AS har etablert en tverrfaglig bærekraftsgruppe som skal bidra til mer systematisk og helhetlig oppfølging av klima- og miljøtiltak på tvers av organisasjonen. Gruppen har blant annet ansvar for å identifisere forbedringsområder, følge opp eksisterende tiltak og vurdere nye løsninger for lavere utslipp og redusert energiforbruk. Som en del av dette arbeidet er det i 2025 igangsatt et pilotprosjekt for energisparing knyttet til styring av varmekabler på holdeplasser. Formålet med prosjektet er å redusere unødvendig energibruk gjennom mer behovsstyrt drift, samtidig som sikkerhet og funksjonalitet ivaretas. Erfaringene fra pilotprosjektet vil danne grunnlag for vurdering av videre utrulling og eventuelle justeringer i driftspraksis.

Videre arbeider Bybanen AS med å redusere utslipp fra egen kjøretøypark. Service- og beredskapskjøretøy fases gradvis over til elektriske løsninger der dette er mulig. For kjøretøy hvor elektrifisering ikke er hensiktsmessig, legges det til rette for bruk av fornybart drivstoff. I rapporteringsåret er det tatt initiativ til etablering av tankløsning for HVO100, noe som vil bidra til betydelig reduksjon av klimagassutslipp fra Scope 1 fremover.

Samlet sett arbeider Bybanen AS kontinuerlig med å redusere sitt klimaavtrykk gjennom energieffektiv drift, lavutslippsløsninger i egen virksomhet og ved å stille krav og forventninger til leverandører. Arbeidet videreføres og videreutvikles i tråd med virksomhetens mål, tilgjengelig kunnskap og teknologisk utvikling.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis

Vi følger etablerte rutiner og prosedyrer for innkjøp for å sikre en ansvarlig og bærekraftig anskaffelsespraksis. Som en offentlig aktør er vår innkjøpspraksis strengt regulert og vi operer innenfor rammene for offentlige anskaffelser. Dette bidrar til prosesser som er grundige, transparente og rettferdige. Bybanen AS forvalter kritisk infrastruktur og har behov for spesialiserte beredskapskjøretøy og tekniske systemer. Markedet for slike produkter er ikke alltid modent, og derfor er det avgjørende å opprettholde god leverandørdialog for å finne de beste løsningene. Vi må balansere strenge krav til bærekraft og kvalitet med konkurransehensyn for å sikre at leverandørene kan delta i anbudene. Gjennom markedsdialog beskriver vi behov og gir leverandørene informasjon i god tid før konkurranser kunngjøres. Dette bidrar til økt forutsigbarhet og reduserer press på produksjon og levering.

Vi benytter også fleksibiliteten i regelverket for forsyningssektoren og inngår rammeavtaler med lang varighet, opptil åtte år inkludert opsjoner, for å legge til rette for langsiktige samarbeid med leverandører. Videre stiller vi normalt ikke krav til faste leveringstider, men bruker dette som tildelingskriterium der det er relevant, for eksempel i kjøretøyanskaffelser. På den måten ivaretas leverandørenes kapasitet uten at det stilles urimelige krav. I enkelte avtaler der det er behov for beredskap og rask responstid, som innen drift og vedlikehold av infrastruktur, stilles det særskilte krav til utrykningstid. Disse er begrunnet i behovet for å sikre samfunnskritisk infrastruktur og kontinuerlig drift av Bybanen.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Bybanen AS arbeider systematisk for å sikre en bærekraftig innkjøpspraksis som både ivaretar miljøhensyn og sikrer gode arbeidsforhold i leverandørkjeden. Gjennom våre anskaffelser legger vi vekt på løsninger som reduserer miljøbelastning, samtidig som vi opprettholder en balansert tilnærming til konkurranse og markedets modenhet. I våre kravspesifikasjoner stiller vi tydelige miljøkrav til produkter og tjenester, samt krav til leverandørenes miljøledelse. Vi anerkjenner at ikke alle leverandører nødvendigvis har formelle miljøsertifiseringer, men kan likevel ha gode og effektive miljøstyringsrutiner. Derfor åpner vi i enkelte tilfeller for at leverandører kan oppfylle krav om sertifisering i løpet av kontraktsperioden, slik at vi bidrar til gradvis forbedring av miljøstandarden i markedet. Vi har blitt stadig mer bevisste på viktigheten av å kreve miljøvennlige alternativer, og dette reflekteres i våre entreprenøravtaler. Leverandører forplikter seg til å velge produkter av høy kvalitet, bruke maskiner som er godt vedlikeholdt og sikre at det ikke forekommer oljelekkasjer eller annen forurensning. I tillegg stiller vi krav til utstyret og produktene leverandørene anskaffer på våre vegne.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Bybanen AS anerkjenner retten til fri fagorganisering og kollektive forhandlinger som en grunnleggende menneskerettighet og en viktig forutsetning for gode arbeidsforhold. Internt har Bybanen AS en aktiv og etablert dialog med fagforeninger og legger til rette for foreningsfrihet for alle ansatte. Det er flere fagforeninger representert i virksomheten, i tillegg til tre representanter som forhandles for via fagforening i Vestland fylkeskommune.

Bybanen AS har regelmessige møter med de aktuelle fagforeningene, der relevante saker drøftes etter behov. Som medlem av Samfunnsbedriftene er Bybanen AS underlagt hovedtariffavtalen, noe som sikrer de ansatte kollektive forhandlingsrettigheter og forutsigbare rammer for lønns- og arbeidsvilkår.

Når det gjelder leverandører, stiller Bybanen AS krav i tråd med forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Leverandører skal respektere grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, herunder retten til organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger der dette er tillatt etter nasjonal lovgivning. Dette innebærer at leverandørene skal ha rutiner for å sikre etterlevelse av disse prinsippene i egen virksomhet og, der relevant, i leverandørkjeden.

I rapporteringsåret har Bybanen AS arbeidet videre med å utvikle og tydeliggjøre policyer og retningslinjer for leverandøroppfølging. Arbeidet er pågående, og temaer som fagorganisering og kollektive forhandlinger inngår som en del av dette utviklingsarbeidet. Erfaringene fra arbeidet vil benyttes i videre oppfølging av leverandører i kommende rapporteringsår.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Bybanen AS anerkjenner at kompetanse og bevissthet er en viktig forutsetning for gode aktsomhetsvurderinger og ansvarlig forretningspraksis. Behovet for opplæring og kompetanseheving vurderes fortløpende, blant annet basert på erfaringer fra risikokartlegginger, leverandøroppfølging og utviklingen i regelverk og forventninger knyttet til åpenhetsloven og bærekraftige anskaffelser.

Internt har Bybanen AS i rapporteringsåret deltatt på flere kurs og faglige samlinger i regi av Etisk Handel Norge, med fokus på aktsomhetsvurderinger, menneskerettigheter i leverandørkjeder og ansvarlig innkjøpspraksis. Deltakelsen bidrar til å styrke kompetansen hos relevante ansatte og sikre at arbeidet med bærekraftig forretningspraksis er i tråd med anerkjente standarder og beste praksis.

Videre deltar Bybanen AS i relevante faglige nettverk og samarbeid, som gir tilgang til erfaringsutveksling, oppdatert kunnskap og diskusjoner om felles utfordringer innen etisk handel, menneskerettigheter og miljø. Denne typen bransje- og nettverkssamarbeid er et viktig supplement til formell opplæring og bidrar til kontinuerlig læring i organisasjonen.

Når det gjelder leverandører, legges det i hovedsak til rette for kompetanseheving gjennom dialog og tydeliggjøring av krav og forventninger i forbindelse med anskaffelser og kontraktsoppfølging. Gjennom leverandørdialog bidrar Bybanen AS til økt forståelse av krav knyttet til menneskerettigheter, arbeidsforhold og etisk handel, og legger grunnlag for videre utvikling av praksis i leverandørkjeden.

Arbeidet med kompetanseheving og opplæring vil videreføres og videreutvikles i tråd med virksomhetens strategi, risikobilde og tilgjengelige ressurser, med mål om å styrke kvaliteten og effekten av aktsomhetsvurderingene over tid.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Bybanen AS har nulltoleranse for korrupsjon i enhver form og overholder gjeldende nasjonal og internasjonal antikorrupsjonslovgivning. Virksomheten arbeider kontinuerlig for å sikre åpen, transparent og etisk forsvarlig drift. For å forebygge korrupsjon og interessekonflikter har Bybanen AS interne retningslinjer for håndtering av habilitet, gaver og representasjon. Videre stilles det krav til etisk forretningsførsel i leverandørkontrakter, og leverandører forventes å ha egne rutiner for å forhindre korrupsjon, bestikkelser og økonomiske misligheter.

Bybanen AS har etablert mekanismer for å håndtere alvorlige brudd på disse kravene. Dersom det avdekkes forhold som svekker tilliten til en leverandørs integritet, vurderes videre samarbeid i tråd med kontraktsbestemmelsene, herunder avslutning av kontrakt der dette anses nødvendig.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ påvirkning

Bybanen AS offentliggjør bærekraftsrapporter som gir en samlet oversikt over virksomhetens arbeid med klima, miljø og samfunnsansvar. Per i dag er siste publiserte rapport tilgjengelig på selskapets nettsider.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt og hvordan dette gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og hvordan dette gjennomføres i praksis

a) Overvåkning av effekten og resultatene av iverksatte tiltak

Ansvar for overvåkning av tiltak for å håndtere vesentlig risiko i anskaffelser er fordelt på flere funksjoner i Bybanen AS. Bærekraftsansvarlig har det operative ansvaret for oppfølging av åpenhetsloven, gjennomføring av aktsomhetsvurderinger og oppfølging av sosiale og miljømessige krav i kontrakter. Avdeling for sikkerhet og teknikk har ansvar for revisjoner og for å følge opp avvik knyttet til sikkerhetsrutiner og risikovurderinger hos leverandører. Juridisk avdeling har ansvar for utforming og forankring av kontraktskrav, og for å følge opp etterlevelse i anskaffelsesprosesser.

Overvåkningen gjennomføres i praksis gjennom oppfølgingsmøter, leverandørdialog og revisjoner. Når det avdekkes avvik eller forhøyet risiko, etterspør Bybanen AS dokumentasjon fra leverandøren som viser at tiltak er iverksatt. Dette kan for eksempel være oppdaterte rutiner, nye prosedyrer eller bekreftelse på gjennomført opplæring. Bærekraftsansvarlig eller annen relevant fagfunksjon vurderer om dokumentasjonen er tilfredsstillende og om risikoen anses som redusert. Dersom tiltaket vurderes som gjennomført og hensikten er oppnådd, registreres tiltaket som lukket.

I tilfeller der det fortsatt er usikkerhet knyttet til effekten av tiltakene, kan det bes om ytterligere informasjon, gjennomføres ny dialog eller vurderes behov for ytterligere oppfølging eller revisjon.

I praksis støttes denne oppfølgingen av virksomhetens kvalitetssystem som benyttes til håndtering av HMS-, sikkerhets- og kvalitetsavvik i egen virksomhet og i leverandørrelasjoner. Systemet gir et strukturert rammeverk for å følge opp identifiserte avvik også der disse berører forhold som er relevante for aktsomhetsarbeidet. Kvalitetssystemet benyttes til å dokumentere tiltak, fastsette frister og følge opp lukking av avvik.

b) Evaluering av arbeidet med aktsomhetsvurderinger

Evaluering av arbeidet med aktsomhetsvurderinger inngår som en del av det løpende arbeidet med risikokartlegging, leverandøroppfølging og rapportering.

Bærekraftsansvarlig har en sentral rolle i å sammenstille erfaringer fra gjennomførte aktsomhetsvurderinger, leverandørdialog og oppfølging av tiltak, og vurdere behov for justeringer i arbeidet. Erfaringene brukes til å vurdere om prioriteringer og tiltak er hensiktsmessige, og danner grunnlag for justering av risikovurderinger, videreutvikling av rutiner og forbedring av praksis over tid.

Relevante vurderinger og erfaringer kommuniseres internt gjennom dialog mellom involverte funksjoner og inngår i grunnlaget for videre prioriteringer i aktsomhetsarbeidet. Vurderingene inngår også i grunnlaget for rapportering til ledelse og styre.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør og/ eller måler effekten av tiltak for å redusere risiko

For å sannsynliggjøre at iverksatte tiltak bidrar til å redusere risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, følger Bybanen AS opp tiltakene gjennom dialog med leverandører, innhenting av relevant dokumentasjon og løpende vurderinger over tid. Oppfølgingen skjer blant annet gjennom skriftlig kommunikasjon, egenerklæringer, handlingsplaner og regelmessige leverandøroppfølgingsmøter.

Effekten av tiltakene vurderes ved å innhente oppdatert informasjon fra leverandører om status for avtalte tiltak, vurdere om aktiviteter som utløste identifisert risiko er avsluttet eller under kontroll i henhold til fastsatte tidsplaner, samt vurdere om leverandørene har styrket sine interne rutiner for aktsomhetsvurderinger, særlig i høyrisikokontekster. Der det er relevant, vurderes også endringer i leverandørenes praksis over tid som en indikasjon på risikoreduksjon.

Erfaringene fra overvåkning og oppfølging av tiltakene brukes aktivt til å justere risikovurderinger, forbedre oppfølgingspraksis og videreutvikle interne rutiner for aktsomhetsvurderinger. På denne måten sikres kontinuerlig forbedring av arbeidet med å forebygge og redusere negativ påvirkning.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Bybanen AS legger vekt på å ha en god og konstruktiv dialog med relevante interessenter i arbeidet med å håndtere risiko for negativ påvirkning knyttet til virksomhetens aktiviteter og leverandørkjeder.

Kommunikasjonen skjer i hovedsak gjennom dialog med leverandører, som har nærhet til den operative gjennomføringen og kontakt med arbeidstakere i egen virksomhet og eventuelt hos underleverandører.

Dialog med leverandører brukes som et virkemiddel for å få innsikt i praksis, tydeliggjøre krav og forventninger og følge opp identifisert risiko på en hensiktsmessig måte. Bybanen AS er bevisst sin rolle som oppdragsgiver, og legger til grunn en samarbeidsorientert tilnærming der dialog skal bidra til forbedring, ikke oppleves som unødige kontroll. Dersom det avdekkes risiko for eller tilfeller av negativ påvirkning, håndteres dette gjennom dialog med leverandøren innenfor gjeldende kontraktsrammer, med sikte på å få oversikt over situasjonen og vurdere behov for videre oppfølging.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Denne rapporten til Etisk handel Norge er en viktig del av vår offentlige kommunikasjon, og vil bli publisert i sin helhet på våre nettsider. Rapporten beskriver både tiltak og utfordringer i arbeidet med å identifisere, forebygge og håndtere negativ påvirkning knyttet til menneskerettigheter, miljø og samfunn i våre anskaffelser.

I tillegg rapporterer vi årlig om vårt bærekraftsarbeid, der vi deler informasjon om klimautslipp, sosiale forhold og øvrige forpliktelser, inkludert arbeid med aktsomhetsvurderinger. Siste publiserte rapport er tilgjengelig på selskapets nettsider.

Vi deltar også i relevante fagfora og samarbeid med andre offentlige aktører, hvor vi er åpne om våre erfaringer og diskuterer utfordringer i arbeidet med ansvarlige anskaffelser.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Alle henvendelser knyttet til aktsomhetsvurderinger og åpenhetsloven tas på alvor i Bybanen AS.

Henvendelser håndteres internt slik at de blir fulgt opp av riktig fagperson, og besvares innen lovpålagt frist på tre uker. Bærekraftsansvarlig har ansvar for å koordinere behandlingen av henvendelser etter åpenhetsloven, i samarbeid med juridisk funksjon og andre relevante fagpersoner ved behov. Ved behov innhentes supplerende informasjon internt eller fra leverandører for å sikre at svarene er korrekte og balanserte.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser

Gjenoppretting av negativ påvirkning håndteres gjennom kontraktsfestede krav og etablerte oppfølgingsmekanismer. Leverandører forpliktes gjennom kontrakt til å respektere grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og miljøkrav i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Ved avdekkede brudd krever Bybanen AS at forholdet rettes. Leverandøren skal fremlegge tiltaksplan for retting innen fastsatt frist, og gjennomføringen følges opp gjennom dokumentasjon, dialog og eventuelle revisjoner. Dersom brudd ikke rettes, eller leverandøren ikke viser vilje eller evne til forbedring, kan dette få konsekvenser i form av skjerpede krav, dagbøter, utskifting av underleverandør eller heving av kontrakt.

Disse mekanismene utgjør Bybanen AS sin primære tilnærming til håndtering og gjenoppretting av negativ påvirkning i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer for aktsomhetsvurderinger.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Bybanen AS kjenner ikke til tilfeller i rapporteringsperioden hvor det har vært aktuelt med gjenoppretting som følge av faktisk negativ påvirkning.

I forbindelse med oppfølging av en sak hvor det er identifisert risiko knyttet til en leverandør, er Bybanen AS bevisst på at tiltak i leverandørforhold kan ha potensielle konsekvenser for arbeidere i leverandørkjeden. Virksomheten følger opp saken gjennom dialog og videre oppfølging av leverandøren der det er relevant.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer

Bybanen AS har etablerte rutiner og prosedyrer for varsling av kritikkverdige forhold internt i virksomheten, som er beskrevet i personalhåndboken. I tillegg er det utarbeidet rutiner for ekstern varsling, slik at også eksterne parter kan melde fra om forhold som kan være i strid med menneskerettigheter, etiske retningslinjer eller gjeldende regelverk. Varslingsordningen skal sikre trygg, konfidensiell og forsvarlig håndtering av meldinger.

Bybanen AS har per i dag ikke etablert en egen klagemekanisme direkte rettet mot arbeidere i leverandørkjeden eller lokalsamfunn berørt av leverandørers virksomhet. I leverandørforhold stiller Bybanen AS krav til etterlevelse av gjeldende regelverk og grunnleggende prinsipper for ansvarlig forretningspraksis, herunder håndtering av kritikkverdige forhold.

I praksis innebærer dette at leverandører forventes å ha egnede rutiner for varsling og håndtering av alvorlige forhold i egen virksomhet. Gjennom kontraktoppfølging og leverandørdialog etterspør Bybanen AS informasjon om hvordan slike forhold håndteres, og følger opp dersom det avdekkes risiko eller indikasjoner på brudd.

I tråd med våre kontraktsvilkår forbeholder vi oss retten til å foreslå egnede tiltak dersom våre aktsomhetsvurderinger avdekker negative konsekvenser i leverandørkjeden. Vi følger opp gjennom dialog med leverandørene og vurderer implementeringen av tiltak for å sikre at de etterleves.

Kontaktinformasjon:

Bybanen AS
Catharina Dang, bærekraftsansvarlig
catharina.dang@bybanen.no

Verifikasjon

Dokument-ID 09222115557581357131

Dokument

Bybanen AS

Hoveddokument

45 sider

Initiert 2026-06-18 11:20:51 CEST (+0200) av Etisk handel

Norge (EhN)

Ferdigstilt 2026-06-19 08:00:10 CEST (+0200)

Initiativtaker

Etisk handel Norge (EhN)

info@etiskhandel.no

Underskriverne

Emil Eike Styreleder (EES)

emil.eike@gan.no

Signert 2026-06-19 08:00:10 CEST (+0200)

Oda Bjerkan Nestleder (OBN)

odabjerkan@gmail.com

Signert 2026-06-18 22:13:27 CEST (+0200)

Silja Ekeland Bjørkly Styremedlem (SEBS)

silja.ekeland.bjorkly@vlfk.no

Signert 2026-06-18 12:22:27 CEST (+0200)

Andreas Strand Styremedlem (ASS)

opstadstrand@gmail.com

Signert 2026-06-18 12:16:54 CEST (+0200)

Marianne Sæhle Styremedlem (MSS)

marianne.sehle@vlfk.no

Signert 2026-06-18 12:10:28 CEST (+0200)

Kjetil Storum Nøstdal Ansattrepresentant (KSNA)

kjetil.storum.nostdal@bybanen.no

Signert 2026-06-18 22:09:00 CEST (+0200)

Geir Østerfeldt (GØ)

Administrerende direktør, Bybanen AS

geir.osterfeldt@bybanen.no

Signert 2026-06-18 13:00:45 CEST (+0200)

Denne verifiseringen ble utstedt av Scrive. For mer informasjon/bevis som angår dette dokumentet, se de skjulte vedleggene. Bruk en PDF-leser, som Adobe Reader, som kan vise skjulte vedlegg for å se vedleggene. Vennligst merk at hvis du skriver ut dokumentet, kan ikke en utskrevet kopi verifiseres som original i henhold til bestemmelsene nedenfor, og at en enkel utskrift vil være uten innholdet i de skjulte vedleggene. Den digitale signeringsprosessen (elektronisk forsegling) garanterer at dokumentet og de skjulte vedleggene er originale, og dette kan dokumenteres matematisk og uavhengig av Scrive. Scrive tilbyr også en tjeneste som lar deg automatisk verifisere at dokumentet er originalt på:

<https://scrive.com/verify>

